

Vergaderjaar 2019–2020

35 350 XIII

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (XIII) voor het jaar 2019 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL	2
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	3
1	Leeswijzer	3
2	Het beleid	4
3	De beleidsartikelen	7
4	De niet-beleidsartikelen	25

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2019 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Economische Zaken en Klimaat, mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

E. D. Wiebes

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

Opbouw 2^e suppletoire begroting 2019

Deze 2^e suppletoire begroting geeft een geactualiseerd beeld van de begrotingsuitvoering 2019. Onderdeel B, de begrotingstoelichting, is als volgt opgebouwd:

1. Leeswijzer.
2. Overzicht belangrijkste suppletoire uitgaven- en ontvangstenmutaties. De belangrijkste verplichtingenmutaties zijn toegelicht in de artikelen.
3. De beleidsartikelen. Voor ieder beleidsartikel is de tabel «Budgettaire gevolgen van beleid» opgenomen. Hierin zijn de begrotingsmutaties voor de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten weergegeven.
4. De niet-beleidsartikelen. In de budgettaire tabellen zijn de begrotingsmutaties voor de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten opgenomen.
5. In deze 2^e suppletoire begroting is er geen sprake van aanpassingen in de agentschapsparagrafen.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) is met ingang van 16 oktober 2019 beleidsverantwoordelijk voor het versterken van gebouwen in Groningen en het bieden van een toekomstperspectief voor de regio. Tot 16 oktober 2019 betrof dit de beleidsverantwoordelijkheid van de Minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK). Met nota van wijziging bij de begroting 2020 worden met ingang van 1 januari 2020 de budgetten ten behoeve van de versterkingsoperatie van gebouwen in Groningen evenals de budgetten voor het Nationaal Programma Groningen van het Ministerie van EZK (XIII) toegevoegd aan de begroting van het Ministerie van BZK (VII).

Voor 2019 vindt de uitvoering van dit beleid nog plaats via de EZK-begroting. Om die reden wordt de nu voorliggende suppletoire begroting van EZK ondertekend mede namens de Minister van BZK.

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerp-begroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

2 Het beleid

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Tabel 2 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2019 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Uitgaven 2019
Vastgestelde begroting 2019		4.609.162
Stand 1^e suppletoire begroting 2019		4.910.029
Stand incidentele suppletoire begroting 2019		5.024.429
<i>Belangrijkste suppletoire mutaties</i>		
Terugbetaling boetes ACM	1	45.571
Decentralisatie MIT	2	– 14.200
Verduurzaming industrie	2	– 22.732
Tenderregeling Energie-Innovatie (TSE) en Demonstratieregeling Energie-Innovatie (DEI)	4	– 18.244
SDE+	4	– 12.423
Verduurzamingsopgave Groningen (plafond relevante uitgaven)	5	– 16.781
Bijdrage NAM aan het Nationaal Programma Groningen	5	103.100
Rijksbijdrage Batch 1588	5	42.000
Schadebetalingen	5	71.800
Brutering vergoeding interim-akkoord	5	363.000
Overige mutaties		– 24.073
Stand 2^e suppletoire begroting 2019		5.541.447

Toelichting op de belangrijkste uitgaven

Terugbetaling boetes ACM

Door een gerechtelijke uitspraak heeft de ACM een boete die eerder was ontvangen moeten terugbetalen aan de NS. Inclusief de terug te betalen wettelijke rente gaat het om een bedrag van € 42,5 mln. Daarnaast zijn enkele kleine boetes terugbetaald.

Decentralisatie MIT

Voor de uitvoering van het decentrale deel van de MKB Innovatiestimulering Topsectoren (MIT) wordt € 14,2 mln overgeboekt naar het Provinciefonds.

Verduurzaming industrie

Tenderregeling Energie-Innovatie (TSE) en Demonstratieregeling Energie Innovatie (DEI)

Op de klimaatontwikkelingsmiddelen die bestemd zijn voor de Verduurzaming industrie (artikel 2) en de TSE en DEI (beide artikel 4) is sprake van lagere uitgaven. Omdat vooruitlopend op het afsluiten van het Klimaatakkoord slechts middelen beschikbaar waren voor 2019, moesten projectvoorstellen voldoen aan een 1-jarige bestedingseis, hetgeen het aantal aanvragen beperkte. Deze eis zal niet gelden voor toekomstige subsidieaanvragen.

SDE+

Voor de uitgaven van het Maritiem Informatievoorzieningen Servicepunt (MIVSP) wordt in totaal € 12,4 mln budget overgeheveld naar Rijkswaterstaat.

Verduurzamingsopgave Groningen (plafond relevante uitgaven)

In 2019 is de versterking nog onvoldoende op snelheid waardoor er nog zeer beperkt subsidieaanvragen zijn geweest voor de regeling duurzaamheid in combinatie met versterking.

Bijdrage NAM aan het Nationaal Programma Groningen

In het akkoord op hoofdlijnen met Shell en Exxon Mobil is afgesproken dat de NAM in totaal € 500 mln bijdraagt aan het Nationaal Programma Groningen. De bijdrage in 2019 bedroeg € 150 mln. Deze bijdrage kan door de regio in 2019 niet volledig worden omgezet in kansrijke projecten (- € 45 mln) omdat er onvoldoende projecten zijn ingediend. Daarnaast is er uit dit budget € 1,9 mln beschikbaar gesteld voor de aanpak van gezondheidsgevolgen van de aardbevingen.

Rijksbijdrage Batch 1588

Betreft de bijdrage vanuit het Rijk voor de versterking van de woningen in Batch 1588. Dit bedrag is afkomstig van de Aanvullende Post. Vanuit het Nationaal Programma Groningen is daarnaast ook € 42 mln beschikbaar gesteld voor Batch 1588, waarmee in totaal € 84 mln beschikbaar is.

Schadebetalingen

De verwachte stijging van de uitgaven aan schadevergoedingen komt voornamelijk door de stuwmeerregeling en versnellingen van de Tijdelijke commissie mijnbouw Groningen (TCMG).

Brutering vergoeding interim-akkoord

Deze mutatie volgt uit het interim-akkoord met Shell en Exxon over de snellere beëindiging van de Groninger gaswinning. Hierin staat dat de Staat een voorschot van € 90 mln netto aan NAM zal betalen. In de begroting is geraamd het brutobedrag, dat hoger ligt vanwege constructies in het gasgebouw en omdat NAM over een aanbetalings wettelijk btw en vpb verschuldigd is. Zie ook brief van 14 november over diverse onderwerpen met betrekking tot de EZK-begroting.

Tabel 3 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2019 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Ontvangsten 2019
Vastgestelde begroting 2019		4.179.847
Stand 1^e suppletoire begroting 2019		4.251.232
Stand incidentele suppletoire begroting 2019		4.422.182
<i>Belangrijkste suppletoire mutaties</i>		
High Trust	1	– 24.246
Verlaging onttrekking begrotingsreserve maatregelen voor CO ₂ -reductie	4	– 55.160
Aardgasbaten	5	– 770.000
Bijdrage NAM aan het Nationaal Programma Groningen	5	150.000
Overig		1.965
Stand 2^e suppletoire begroting 2019		3.724.741

Toelichting op de belangrijkste ontvangsten

High Trust

Op basis van de huidige realisatie wordt de raming van de boeteontvangsten met € 24,2 mln verlaagd. De ACM is onafhankelijk in de keuze al dan niet een boete op te leggen. Het bedrag aan boetes dat feitelijk wordt ontvangen, kan daarom fors fluctueren en is moeilijk te ramen.

Verlaging onttrekking begrotingsreserve maatregelen voor CO₂-reductie

Op basis van de prognoses van de ministeries van EZK, LNV en BZK van de in 2019 te besteden middelen wordt de geplande onttrekking aan de begrotingsreserve met € 55,2 mln verlaagd.

Aardgasbaten

In de raming van de gasbaten zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd:

- Bijstelling (- € 470 mln) op basis van de meest recente prijsverwachting en de versnelling van de afbouw van de gaswinning in Groningen, conform Kamerbrief van 8 februari 2019 ([Kamerstuk 33 529, nr. 580](#)) en de reductie van de Groningenproductie tot 11,8 miljard Nm³ in een gemiddeld jaar in het gasjaar 2019-2020 ([Kamerstuk 33 529, nr. 678](#)).
- Bijstelling (- € 450 mln) door het eenmalig versterken van het eigen vermogen van EBN met 450 mln. Dit vindt plaats door een lagere dividendafdracht aan de Staat. Deze versterking geeft EBN een robuustere buffer voor de afnemende inkomsten door de afbouw van de Groningen gaswinning en hoge verplichtingen voor aardbevings-schade- en opruimkosten.
- Verhoging aardgasbaten (€ 150 mln) naar aanleiding van het interim-akkoord. Deze mutatie bestaat uit de winstafdrachten van EBN (€ 90 mln) en NAM (€ 60 mln) in het kader van het interim-akkoord met Shell en Exxon over de snellere beëindiging van de Groninger gaswinning. Zie ook de mutatie «Brutering vergoeding interim-akkoord» bij de uitgaven.

Bijdrage NAM aan het Nationaal Programma Groningen

In het akkoord op hoofdlijnen met Shell en Exxon Mobil is afgesproken dat de NAM in totaal € 500 mln (gespreid over de jaren 2019–2029) bijdraagt aan het Nationaal Programma Groningen. Daarnaast draagt het Rijk € 650 mln bij.

3 De beleidsartikelen

3.1 Beleidsartikel 1 Goed functionerende economie en markten

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid art. 1 Goed functionerende economie en markten (Bedragen x € 1.000)						
	Vastgestelde begroting (1)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (2)	Stand incidentele suppletoire begroting (3)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (4)		Stand 2 ^e suppletoire begroting (5)= (3+4)
				Mutaties Miljoennota 2020	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
Verplichtingen	197.060	209.709	209.709	7.914	49.412	267.035
Waarvan garantieverplichtingen						
Waarvan overige verplichtingen	197.060	209.709	209.709	7.914	49.412	267.035
Uitgaven	196.389	200.660	200.660	7.914	43.262	251.836
Waarvan juridisch verplicht		97%	97%			99%
Subsidies	400	543	543	70	- 112	501
Cyber security	400	543	543	70	- 112	501
Opdrachten	11.545	11.617	11.617	- 542	43.545	54.620
Onderzoek & opdrachten	2.543	2.617	2.617	201	- 613	2.205
Beleidsvoorbereiding en evaluaties Veiligheid en Frequenties	6.347	6.488	6.488	- 679	- 98	5.711
Digital trust centre	1.122	979	979	- 64	- 915	0
Cyber security	1.533	1.533	1.533		- 400	1.133
Terugbetaling boetes ACM					45.571	45.571
Bijdrage aan agentschappen	26.846	30.902	30.902	4.201	- 146	34.957
Bijdrage RVO.nl	8.756	8.701	8.701	2.677	- 1	11.377
Bijdrage Agentschap Telecom	18.090	22.201	22.201	1.524	- 145	23.580
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	153.794	153.824	153.824	4.076	0	157.900
Bijdrage Metrologie	9.338	9.302	9.302	181		9.483
Raad voor de Accreditatie	195	261	261	- 20		241
Bijdrage ACM	714	714	714	22		736
Bijdrage aan het CBS	143.547	143.547	143.547	3.893		147.440
Bijdragen aan (inter)nationale organisaties	3.804	3.774	3.774	109	- 25	3.858
Bijdrage Nederlands Normalisatie Instituut	1.130	1.130	1.130	26		1.156
Bijdrage aan internationale organisaties	2.674	2.644	2.644	83	- 25	2.702
Ontvangsten	31.062	31.934	31.934	0	- 24.226	7.708
Ontvangsten ACM	162	162	162			162
Ontvangsten High Trust	30.200	30.200	30.200		- 24.246	5.954
Diverse ontvangsten	700	1.572	1.572		20	1.592

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingbudget wordt per saldo met € 49,4 mln verhoogd.

Dit wordt met name veroorzaakt door:

- Terugbetaling boetes ACM (€ 45,6 mln). Eerder in 2019 heeft de ACM na een gerechtelijke uitspraak de NS de boete moeten terugbetalen die in 2017 was opgelegd en van de NS was ontvangen. Inclusief de terug te betalen wettelijke rente gaat het om een bedrag van ongeveer € 42,5 mln. Daarnaast zijn enkele lagere boetes terugbetaald.
- Bijdrage internationale organisaties (€ 4,3 mln). De verplichting voor betaling van de contributie voor de internationale Telecommunicatie (ITU) voor de jaren 2019 t/m 2022 is meerjarig vastgelegd. Het verplichtingenbudget is hiervoor opgehoogd, de dekking hiervoor komt uit de jaren 2020, 2021 en 2022.

Uitgaven

Opdrachten

Terugbetaling boetes ACM

Zie toelichting onder de verplichtingen.

Ontvangsten

Ontvangsten High Trust

Deze mutatie betreft Ontvangsten High Trust (- € 24,2 mln). De ACM is onafhankelijk in de keuze al dan niet een boete op te leggen, en ook in het bepalen van de hoogte van een op te leggen boete. Het bedrag aan boetes dat feitelijk wordt ontvangen, kan daarom fluctueren en is moeilijk te ramen. Op basis van de gerealiseerde ontvangsten begin september van bijna € 6 mln is het verschil daarvan met de begrote € 30,2 mln afgeboekt.

3.2 Beleidsartikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatie en duurzaam ondernemen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid art. 2 Bedrijvenbeleid: innovatie en duurzaam ondernemen (Bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (1)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (2)	Stand incidentele suppletoire begroting (3)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (4) Mutaties Miljoennota 2020	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	Stand 2 ^e suppletoire begroting (5)= (3+4)
Verplichtingen	2.135.414	2.197.964	2.218.964	38.440	- 23.741	2.233.663
Waarvan garantieverplichtingen	1.300.000	1.300.000	1.300.000			1.300.000
Waarvan overige verplichtingen	835.414	897.964	918.964	38.440	- 23.741	933.663
Uitgaven	937.668	975.006	992.506	16.654	- 85.674	923.486
Waarvan juridisch verplicht		82%	82%			96%
Subsidies	146.319	144.355	161.855	6.103	- 61.070	106.888
MKB-Innovatiestimulering Topsectoren (MIT)	34.747	29.191	29.191	337	- 13.800	15.728
Eurostars	17.958	17.119	17.119	174	- 1.193	16.100
Bevorderen ondernemerschap	14.301	19.065	19.065	970	- 1.457	18.578
Biobased Economy		152	152	495	- 50	597
Cofinanciering EFRO	27.464	27.344	27.344	- 75	- 2.705	24.564
Bijdrage aan ROM's	5.507	5.507	5.507	154		5.661
Verduurzaming industrie	43.900	43.535	43.535	- 5.000	- 24.845	13.690
Startup-beleid				4.000		4.000
Urgendamaatregelen Industrie			17.500	5.000	- 20.100	2.400
Invest-NL					1.000	1.000
Overig	2.442	2.442	2.442	48	2.080	4.570
Garanties	56.892	56.892	56.892	188	0	57.080
BMKB	36.375	36.375	36.375	188		36.563
Groeifaciliteit	8.772	8.772	8.772			8.772
Garantie Ondernemersfinanciering	11.745	11.745	11.745			11.745
Opdrachten	19.578	17.843	17.843	66	- 3.808	14.101
Onderzoek en opdrachten	3.898	3.853	3.853	156	- 906	3.103
Caribisch Nederland	1.237	1.190	1.190	- 1	- 97	1.092
ICT beleid	5.871	4.917	4.917	95	- 646	4.366
Regeldruk	2.206	2.039	2.039	30	- 285	1.784
Regiekosten regionale functie	650	650	650	- 14	- 167	469
Invest-NL		543	543			543
Cyber security	3.216	3.216	3.216	- 269	- 797	2.150
Small Business Innovation Research	2.500	1.435	1.435	69	- 910	594
Bijdrage aan agentschappen	94.099	109.249	109.249	2.042	- 10.154	101.137
Bijdrage RVO.nl	78.499	92.036	92.036	1.620	- 1.561	92.095
Bijdrage Agentschap Telecom	1.949	505	505	53	- 39	519
Bijdrage Logius	887	887	887	23	- 225	685
Invest-NL	12.764	15.821	15.821	346	- 8.329	7.838
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	296.809	304.321	304.321	13.172	2.625	320.118
Bijdrage aan TNO	152.551	159.587	159.587	9.656	2.590	171.833
Kamer van Koophandel	120.821	121.297	121.297	2.862	35	124.194
Bijdrage aan NWO-TTW	23.437	23.437	23.437	654		24.091

	Vastgestelde begroting (1)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (2)	Stand incidentele suppletoire begroting (3)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (4)		Stand 2 ^e suppletoire begroting (5)= (3+4)
				Mutaties Miljoennota 2020	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
Bijdragen aan (inter)nationale organisaties	323.971	342.346	342.346	- 4.917	- 13.267	324.162
Internationaal Innoveren	46.336	44.210	44.210		- 6.710	37.500
PPS toeslag	142.950	143.690	143.690	3.607	- 2.395	144.902
TO2 (excl. TNO)	45.355	46.355	46.355	3.092	2.500	51.947
Topsectoren overig	6.285	24.590	24.590	- 18.313	- 3.932	2.345
Ruimtevaart (ESA)	68.610	68.910	68.910	1.636	3.282	73.828
Bijdrage NBTC	8.860	8.860	8.860	176		9.036
Overige bijdragen aan organisaties	5.575	5.731	5.731	- 115	- 1.012	4.604
Economische ontwikkeling en technologie				5.000	- 5.000	0
Ontvangsten	113.157	124.490	124.490	0	- 4.699	119.791
BMKB	33.000	33.000	33.000			33.000
Groeifaciliteit	8.000	8.000	8.000			8.000
Garantie Ondernemersfinanciering	13.000	13.000	13.000			13.000
Luchtvaartkredietregeling	9.906	9.906	9.906		- 7243	2.663
Rijksoctrooiwet	36.312	40.312	40.312		688	41.000
Eurostars	5.094	5.094	5.094		2534	7.628
Joint Strike Fighter	5.000	5.000	5.000		- 2245	2.755
Diverse ontvangsten	2.845	10.178	10.178		1567	11.745

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen zijn in totaal met € 23,7 mln verlaagd. De belangrijkste oorzaken betreffen de volgende mutaties:

- MKB Innovatiestimulering Topsectoren, MIT (- € 13,8 mln). Deze mutatie betreft een overboeking naar het Provinciefonds ten behoeve van de uitvoering van het decentrale deel van de MIT (€ 14,2 mln) en een bijdrage van het ministerie van LNV ten behoeve van MIT-haaltbaarheidsprojecten voor visserij (€ 0,4 mln).
- Voor het aangaan van de subsidieverplichting aan Invest-NL voor de ontwikkeltaken in het jaar 2020 is het verplichtingenbudget met € 10,3 mln verhoogd.
- Urgendamaatregelen Industrie (- € 11,9 mln). Het verschil in verplichtingen van - € 11,9 mln wordt verklaard door:
 - Het terugdraaien van een verplichtingschuif ten behoeve van het project Twence in verband met vertraging van het project (- € 3,5 mln).
 - Terugstorting van een deel van het budget voor 2019 in de begrotingsreserve voor Urgenda in verband met een lager vermoedelijk beloop van de subsidieregeling versnelde investeringen Klimaat en Industrie (- € 5,9 mln).
 - Vertraging in de realisatie van overige specifieke Urgendamaatregelen (- € 2,5 mln).
- Verduurzaming industrie (- € 13,1 mln). Het verschil in verplichtingen van - € 13,1 mln wordt voor een groot deel verklaard door het tegenvallende beroep op de DEI+ (pilots en demo-regeling voor de industrie) en de TSE-regeling voor onder andere Carbon Capture (Usage) and Storage (CCUS)-projecten als gevolg van de 1-jarige bestedingseis die in 2019

nog geldt en de Stikstofproblematiek. Daarnaast wordt het verschil verklaard uit een overboeking naar het gemeentefonds voor het project Asbeter (- € 0,65 mln), een bijdrage aan NWO voor verbreding van de regeling KIEM GoChem, onderdeel van het Kennis- en Innovatiecontract Topsectoren 2018-2019 (- € 1,25 mln) en enkele kleinere bijdragen aan de NEa en RVO voor uitvoeringskosten vormgeving CO₂-heffing Industrie respectievelijk een specifieke beschikking voor pre engineering en haalbaarheidsonderzoek.

Uitgaven

Subsidies

MIT

Deze mutatie betreft een overboeking naar het Provinciefonds ten behoeve van de uitvoering van het decentrale deel van de MIT (€ 14,2 mln) en een bijdrage van het ministerie van LNV ten behoeve van MIT-haalbaarheidsprojecten voor visserij (€ 0,4 mln).

Verduurzaming industrie

De verlaging van – € 24,8 mln wordt voor het grootste deel verklaard door het beperkte beroep op de regeling voor Verduurzaming industrie, zoals toegelicht bij de verplichtingen. Daarnaast betreft het de hiervoor toegelichte mutaties inzake het project Asbeter, de KIEM GoChem-regeling en de bijdragen aan de NEa en RVO.

Urgendamaatregelen Industrie

Het verschil in kas van – € 20,1 mln wordt verklaard door:

- De vertraging in de uitvoering van het project Twence (- € 5,0 mln).
- De terugstorting van een deel van het budget voor 2019 in de begrotingsreserve voor Urgenda in verband met een lager vermoedelijk beloop van de subsidieregeling versnelde investeringen Klimaat en Industrie (- € 12,6 mln).
- Vertraging in de realisatie van overige specifieke Urgendamaatregelen (- € 2,5 mln).

Bijdrage aan agentschappen

Invest-NL in opbouw

Dit betreft de onderuitputting op het budget voor de ontwikkeltaken van Invest-NL in opbouw (- € 1,9 mln), de onderuitputting op het transitiebudget Invest-NL (- € 5,4 mln) en een overheveling van € 1 mln naar het instrument Invest-NL in de categorie subsidies in het kader van de subsidie voor de ontwikkeltaken van Invest-NL na formele oprichting van Invest-NL.

Het budget voor de ontwikkeltaken is niet volledig benut omdat de organisatie van Invest-NL nog in opbouw was in 2019. Het transitiebudget is beperkt benut omdat het zwaartepunt van de transitiekosten ligt bij de overgang van medewerkers en regelingen van RVO naar de internationale investeringsinstelling die op een later moment zal plaatsvinden.

Bijdragen aan (inter)nationale organisaties

Internationaal Innoveren

Voor de regeling Internationaal Innoveren vindt in 2019 een lagere uitfinanciering plaats op de reeds aangegane verplichtingen (- € 6,7 mln). Bij de oorspronkelijke raming van de kasbudgetten voor deze regeling is

uitgegaan van een aantal aannames met betrekking tot het verwachte kasritme van uitfinanciering. Omdat wordt bevoorschot naar liquiditeitsbehoefte is het daadwerkelijke kasritme niet precies vooraf te bepalen. In eerdere jaren is meer bevoorschot dan de oorspronkelijke raming, waardoor de realisatie in 2019 een tegengestelde beweging laat zien.

Economische Ontwikkeling en Technologie

De € 5 mln voor economische ontwikkeling en technologie wordt ingezet voor een verhoging van de Nederlandse inschrijving in ESA-programma's tijdens de ministeriële ESA-conferentie in november 2019. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de motie Amhaouch ([Kamerstuk 24 446, nr. 68](#))

Ontvangsten

De ontvangsten voor de luchtvaartkredieten vallen € 7,2 mln lager uit. Enkele projecten zijn niet succesvol beëindigd waardoor er ook geen aflossing meer zal plaatsvinden op het verstrekte krediet.

Toelichting op de Begrotingsreserves

Er zijn begrotingsreserves voor de BMKB, de regeling Garantie Ondernemingsfinanciering (GO), de Groeifaciliteit (GF) en de garanties voor nieuwe aanbieders van MKB-financiering. De GO, GF en de garanties voor alternatieve aanbieders van MKB-financiering betreffen kostendekkende garanties, waarvan de te realiseren premieontvangsten toereikend zijn voor het afdekken van eventuele verliesdeclaraties. Er worden bij 2e suppletoire begroting geen stortingen en onttrekkingen geraamd ten gunste of laste van deze begrotingsreserves, omdat dit vooraf moeilijk is in te schatten. Ultimo begrotingsjaar wordt op basis van de gerealiseerde ontvangsten en uitgaven vastgesteld of een onttrekking of storting dient plaats te vinden.

Tabel 6 Begrotingsreserve Borgstelling MKB-kredieten (BMKB) (Bedragen x € 1.000)

Stand 1/1/2019	91.456
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2019	91.456

Tabel 7 Begrotingsreserve Garantie Ondernemingsfinanciering (GO) (Bedragen x € 1.000)

Stand 1/1/2019	67.112
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2019	67.112

Tabel 8 Begrotingsreserve Groeifaciliteit (Bedragen x € 1.000)

Stand 1/1/2019	22.779
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2019	22.779

Tabel 9 Begrotingsreserve Garantie MKB-faciliteiten (Bedragen x € 1.000)

Stand 1/1/2019	9.261
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2019	9.261

3.3 Beleidsartikel 3 Toekomstfonds

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 10 Budgettaire gevolgen van beleid art. 3 Toekomstfonds (Bedragen x € 1.000)						
	Vastgestelde begroting (1)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (2)	Stand incidentele suppletoire begroting (3)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (4) Miljoennota 2020	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	Stand 2 ^e suppletoire begroting (5)= (3+4)
Verplichtingen	145.275	234.408	234.408	- 5.491	- 200	228.717
Waarvan garantieverplichtingen						
Waarvan overige verplichtingen	145.275	234.408	234.408	- 5.491	- 200	228.717
Uitgaven	177.977	263.498	263.498	291	- 89	263.700
Waarvan juridisch verplicht		66%	66%			67%
Subsidies	1.081	2.493	2.493	7.650	0	10.143
Smart Industry	281	1.685	1.685	- 450		1.235
Haalbaarheidsstudies STW	800	808	808			808
Thematische Technology Transfer				8.100		8.100
Leningen	170.284	251.635	251.635	- 12.538	0	239.097
Startups / MKB financiering						
<i>Volledig revolving</i>						
Fund to Fund	25.851	29.043	29.043			29.043
Co-investment venture capital instrument / EIF	10.154	20.308	20.308			20.308
<i>Deels revolving</i>						
Innovatiekrediet	52.997	57.629	57.629			57.629
Risicokapitaal Seed Capital	32.971	58.368	58.368			58.368
Vroegefasefinanciering / informal investors	15.335	19.917	19.917	- 5.000		14.917
Startups / MKB	10.928	6.286	6.286			6.286
NL-Californië Duurzaam E-mobility fund	2.539					0
Investerings in fundamenteel en toegepast onderzoek						
<i>Met vermogensbehoud</i>						
Fundamenteel en toegepast onderzoek	16.500	55.168	55.168	- 23.371		31.797
Onco research	2.500	4.385	4.385	- 67		4.318
Smart Industry	509	531	531			531
Thematische Technology Transfer				15.900		15.900
Bijdrage aan agentschappen	6.612	9.370	9.370	5.179	- 89	14.460
Bijdrage RVO.nl	6.612	9.370	9.370	5.179	- 89	14.460
Ontvangsten	28.500	28.500	28.500	5.562	0	34.062
Fund to Fund	2.900	2.900	2.900			2.900
Investerings in fundamenteel en toegepast onderzoek				5562		5.562
Innovatiekrediet	17.000	17.000	17.000			17.000
Seed Capital	8.600	8.600	8.600			8.600

Toelichting

Er vinden op dit artikel geen begrotingsmutaties plaats die toelichting behoeven.

3.4 Beleidsartikel 4 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 11 Budgettaire gevolgen van beleid art. 4 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering (Bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (1)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (2)	Stand incidentele suppletoire begroting (3)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (4) Mutaties Miljoennota 2020	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	Stand 2 ^e suppletoire begroting (5)= (3+4)
Verplichtingen	10.686.729	10.691.347	10.788.247	1.011.175	9.673	11.809.095
Waarvan garantieverplichtingen	71.300	67.880	67.880			67.880
Waarvan overige verplichtingen	10.615.429	10.623.467	10.720.367	1.011.175	9.673	11.741.215
Uitgaven	2.878.275	2.888.550	2.985.450	3.616	- 28.810	2.960.256
Waarvan juridisch verplicht		95%	92%			100%
Subsidies	2.637.199	2.633.749	2.730.649	- 8.945	- 26.896	2.694.808
Tenderregeling Energie-Innovatie	71.490	58.262	58.262	4.904	- 5.909	57.257
SDE+ projecten (hernieuwbare energie)	50.000	48.040	48.040	- 18.781		29.259
Energie-efficiency	2.368	2.233	2.233	1.800	- 292	3.741
Green Deals	500	500	500		- 250	250
Demonstratie regeling Energie-Innovatie (DEI)	41.000	73.165	73.165	- 5.235	- 15.251	52.679
Subsidierregeling Duurzame Scheepsbouw (SDS)	3.300	1.500	1.500			1.500
Projecten Klimaat en Energieakkoord	6.400	6.400	6.400	- 1.550	- 3.275	1.575
MEP	47.025	47.025	47.025	- 45.789		1.236
SDE	652.451	652.151	652.151		- 2.100	650.051
SDE+	1.550.434	1.545.879	1.545.879	- 843.139	- 13.923	688.817
Storting in Begrotingsreserve Duurzame Energie				902.632		902.632
Aardwarmte	15.000	15.000	15.000		5.000	20.000
ISDE-regeling	100.000	100.000	100.000			100.000
Compensatie Energie-intensieve bedrijven (ETS)	61.000	50.005	50.005	- 4.700	38	45.343
Carbon Capture and Storage (CCS)	3.080	2.365	2.365		3.535	5.900
Subidieregeling Energiebesparing en duurzame energie sportaccommodaties (EDS)				150		150
Hoge Flux Reactor	7.651	7.250	7.250			7.250
Elektrisch rijden				45	- 1	44
Caribisch Nederland	3.000	3.000	3.000	599	1.701	5.300
Overige subsidies	22.500	20.974	20.974	119	- 4.669	16.424
Storting begrotingsreserve maatregelen voor CO ₂ -reductie					11.000	11.000
Maatregelen voor CO ₂ -reductie			96.900		- 2.500	94.400
Leningen	0	0	0	3.000	0	3.000
Lening EBN				3.000		3.000
Garanties	4.700	4.780	4.780	0	0	4.780
Verliesdeclaratie aardwarmte		3.500	3.500			3.500

	Vastgestelde begroting (1)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (2)	Stand incidentele suppletoire begroting (3)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (4)		Stand 2 ^e suppletoire begroting (5)= (3+4)
				Mutaties Miljoennota 2020	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
Storting in begrotingsreserve aardwarmte	4.700	1.280	1.280			1.280
Opdrachten	12.357	9.547	9.547	360	- 2.300	7.607
Onderzoek mijnbouwbodembeweging	1.816	1.516	1.516	390	- 37	1.869
SodM onderzoek	2.500	2.500	2.500	- 75	- 825	1.600
Uitvoeringsagenda Klimaat	823	823	823	- 106	- 317	400
Klimaat mondiaal	359	359	359	65		424
Onderzoek en opdrachten	6.859	4.349	4.349	86	- 1.121	3.314
Bijdrage aan agentschappen	53.069	71.707	71.707	3.946	895	76.548
Bijdrage aan RVO.nl	40.621	60.932	60.932	3.557	2.145	66.634
Bijdrage aan KNMI	1.193	2.117	2.117	- 601	113	1.629
Bijdrage aan NEA	7.875	6.295	6.295	887	- 1.255	5.927
Bijdrage aan NVWA	720	820	820	20	- 20	820
Bijdrage aan RIVM	1.467			46	- 46	0
Bijdrage aan RWS	1.193	1.543	1.543	37	- 42	1.538
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	130.010	131.960	131.960	4.412	7.470	143.842
Doorsluis COVA-heffing	111.000	111.000	111.000			111.000
TNO kerndepartement	17.269	19.219	19.219	4.364	7.964	31.547
TNO-SodM	1.741	1.741	1.741	48	- 494	1.295
Bijdrage aan medeoverheden	24.356	23.940	23.940	153	- 8.093	16.000
Uitkoopregeling	24.356	23.940	23.940	153	- 8.093	16.000
Bijdragen aan (inter)nationale organisaties	16.584	12.867	12.867	690	114	13.671
Bijdrage aan ECN	15.135	11.418	11.418	- 75	255	11.598
Internationale contributies	1.449	1.449	1.449	765	- 141	2.073
Ontvangsten	2.232.211	2.320.085	2.491.035	1.195	- 59.131	2.433.099
Ontvangsten COVA	111.000	111.000	111.000			111.000
Opbrengst heffing ODE (SDE+)	1.730.000	1.730.000	1.730.000			1.730.000
Ontvangsten zoutwinning	2.511	2.511	2.511		- 131	2.380
Onttrekking reserve duurzame energie	78.000	78.000	78.000			78.000
ETS-ontvangsten	300.000	380.000	380.000			380.000
Onttrekking begrotingsreserve maatregelen voor CO ₂ -reductie			170.950		- 55.160	115.790
Diverse ontvangsten	10.700	18.574	18.574	1.195	- 3.840	15.929

Toelichting

Verplichtingen

De verhoging van het verplichtingenbudget bij Miljoenennota met ruim € 1 mld heeft voor het grootste deel (€ 903 mln) betrekking op de voorziene storting van de onderuitputting op de SDE- en SDE+-middelen in de reserve duurzame energie: een dergelijke storting leidt ook tot een verplichting. Daarnaast is het verplichtingenbudget van de TSE opgehoogd met circa € 25 mln en is er € 48 mln verplichtingenbudget gereserveerd voor een lening

aan EBN, zodat EBN deel kan nemen aan geothermieprojecten. Tenslotte is het verplichtingenbudget met € 24 mln opgehoogd om de vierjaarlijkse subsidie aan de Hoge Flux Reactor (HFR) toe te kunnen zeggen.

De ophoging van het verplichtingenbudget bij Najaarsnota met € 9,7 mln hangt vooral samen met de bijdrage die aan EBN verstrekt wordt voor de uitvoering van de FEED (Front-End Engineering Design)-fase van het Porthos-project in de Rotterdamse haven.

Uitgaven

Subsidies

Tenderregeling Energie-Innovatie (TSE)

Demonstratie-regeling Energie Innovatie (DEI)

Op de klimaatenvolpenniddelen die bestemd zijn voor de TSE en de DEI is sprake van onderuitputting. Omdat deze middelen voorafgaand aan het afsluiten van het Klimaatakkoord slechts voor 2019 beschikbaar waren, impliceerde dit dat enkel eenjarige projecten gefinancierd konden worden. Aan deze eis voldeden slechts een beperkt aantal projecten.

SDE+

Voor de uitgaven van het Maritiem Informatievoorzieningen Servicepunt (MIVSP) wordt in totaal € 12,4 mln budget overgeheveld naar Rijkswaterstaat. Daarnaast levert EZK een bijdrage van € 1,5 mln aan het door de provincie Noord-Holland op te zetten garantiefonds geothermie: dit bedrag wordt overgeheveld naar het Provinciefonds.

Aardwarmte

EBN heeft aangegeven dat er een tekort is op het zogenaamde SCAN-programma (Seismische Campagne Aardwarmte Nederland), nu LTO heeft aangedrongen op hogere meewerkvergoedingen voor agrariërs voor het gebruik van hun land voor seismisch onderzoek. Hiertoe wordt het budget voor het SCAN-programma opgehoogd met een bedrag van € 5 mln.

Storting begrotingsreserve maatregelen voor CO₂-reductie

Het Urgendaproject Twence (toegelicht bij artikel 2) zal vanwege de langere doorlooptijd van de Europese staatssteuntoets niet in 2019 worden gecommiteerd. € 11 mln van de voor dit project voor 2019 geraamde middelen wordt gestort in de Begrotingsreserve Maatregelen CO₂-reductie 2019. Deze middelen kunnen dan in 2020 voor dit project aan de begrotingsreserve worden onttrokken.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

TNO-kerndepartement

De bijdrage aan ECN-TNO wordt met een bedrag van € 7,2 mln opgehoogd om een investeringssubsidie ter verbetering van de kennisinfrastructuur te kunnen verstrekken.

Bijdrage aan medeoverheden

Uitkoopregeling

Voor de uitkoop van huiseigenaren die loodrecht onder hoogspanningslijnen wonen is in 2017 € 140 mln beschikbaar gekomen voor de periode 2017-2021. Van het voor 2019 beschikbare budget van € 24,1 mln wordt een onderuitputting verwacht van € 8,1 mln vanwege een beperkt beroep op de regeling.

Ontvangsten

Onttrekking begrotingsreserve maatregelen voor CO₂-reductie

Op basis van de prognoses van de ministeries van EZK, LNV, BZK en I&W van de in 2019 te besteden Urgenda-middelen wordt de geplande onttrekking aan de Urgenda-reserve met € 55,2 mln verlaagd. Het gaat om lagere onttrekkingen bij uitgaven voor CO₂-reductie projecten uitgevoerd door LNV (€ 12,5 mln), BZK (€ 27,6 mln) en EZK (€ 15,1 mln).

Toelichting op de begrotingsreserves

Tabel 12 Begrotingsreserve Duurzame energie (Bedragen x € 1.000)

Stand 1/1/2019	2.239.406
+ Geraamde storting	902.632
– Geraamde onttrekking	– 78.000
Stand (raming) per 31/12/2019	3.064.038

De begrotingsreserve voor duurzame energie is bestemd voor onbesteed gebleven middelen als gevolg van vertraging bij of het niet doorgaan van projecten waaraan subsidie is toegekend op basis van de MEP, de SDE, de SDE+, de HER of de ISDE. Via de reserve blijven deze middelen ook in de toekomst beschikbaar voor het stimuleren van hernieuwbare energieproductie. In 2019 zal naar verwachting zo'n € 903 mln onbenutte (kas)middelen in de begrotingsreserve gestort worden. De verwachte onttrekking van € 78 mln betreft de tranche 2019 van de tijdelijke onttrekking aan de begrotingsreserve die bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2015 aan de orde is geweest (zie hiervoor onder meer het antwoord op vraag 5 en 6 in [Kamerstuk 34 210 XIII, nr. 4](#), blz. 5 - 7).

Tabel 13 Begrotingsreserve Aardwarmte (Bedragen x € 1.000)

Stand 1/1/2019	21.554
+ Geraamde storting	1.279
– Geraamde onttrekking	– 3.500
Stand (raming) per 31/12/2019	19.333

De begrotingsreserve voor de garantieregeling Aardwarmte is bedoeld om het budget voor het mogelijk uitbetalen van verliesdeclaraties meerjarig in te kunnen zetten en een eventuele mismatch in de tijd tussen inkomsten (premies) en uitgaven (verliesdeclaraties) op te vangen. Om gebruik te kunnen maken van de garantieregeling Aardwarmte betalen marktpartijen een kostendekkende premie aan de uitvoerder van de regeling (RVO.nl) die wordt gestort in de begrotingsreserve. De uit te betalen verliesdeclaraties worden onttrokken aan de reserve.

Tabel 14 Begrotingsreserve ECN verstrekte leningen (Bedragen x € 1.000)

Stand 1/1/2019	6.600
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2019	6.600

De middelen in de begrotingsreserve risicopremie ECN/NRG zullen worden aangesproken als ECN/NRG – al dan niet tijdelijk – (gedeeltelijk) niet kan voldoen aan de terugbetalingsverplichtingen volgens de afgesloten leningsovereenkomst.

Tabel 15 Begrotingsreserve Maatregelen voor CO₂-reductie (Bedragen x € 1.000)

Stand 1/1/2019	500.000
+ Geraamde storting	11.000
– Geraamde onttrekking	– 115.790
Stand (raming) per 31/12/2019	395.210

Het kabinet heeft additionele maatregelen genomen om aanvullende CO₂-reductie te realiseren. Omdat de aard en timing van de eventuele aanvullende maatregelen in het najaar van 2018 nog onzeker was, heeft het kabinet destijds besloten deze eventuele maatregelen via een tijdelijke begrotingsreserve mogelijk te maken. De reserve loopt tot en met 2020 en wordt gekoppeld aan artikel 4 (Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering) van de EZK-begroting. De reserve is bij Najaarsnota 2018 eenmalig gevuld met € 500 mln. Het Ministerie van EZK coördineert de set aan maatregelen om CO₂ te reduceren. De uitvoering van de maatregelen voor CO₂-reductie vindt deels plaats door LNV, IenW en BZK. Via Incidentele Suppletoire Begrotingen (ISB's) zijn de door deze departementen te besteden middelen beschikbaar gesteld.

3.5 Beleidsartikel 5 Een veilig Groningen met perspectief

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 16 Budgettaire gevolgen van beleid art. 5 Een veilig Groningen met perspectief (Bedragen x € 1.000)						
	Vastgestelde begroting (1)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (2)	Stand incidentele suppletoire begroting (3)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (4) Miljoennota 2020	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	Stand 2 ^e suppletoire begroting (5)= (3+4)
Verplichtingen	140.111	247.033	247.033	231.335	354.713	833.081
Waarvan garantieverplichtingen						
Waarvan overige verplichtingen	140.111	247.033	247.033	231.335	354.713	833.081
Uitgaven	140.471	247.393	247.393	231.335	354.353	833.081
Waarvan juridisch verplicht		77%	77%			100%
Subsidies	25.790	84.405	84.405	121.274	- 63.681	141.998
Verduurzamingsopgave uit aardgasbaten	10.273	14.340	14.340	307		14.647
Verduurzamingsopgave (plafond relevante uitgaven)	10.517	16.881	16.881	1	- 16.781	101
Bijdrage aan Nationaal Programma Groningen		44.400	44.400	108.000	- 46.900	105.500
Instrumentarium Woningmarkt	5.000	8.784	8.784	12.966		21.750
Inkomensoverdrachten	57.500	57.500	57.500	0	71.800	129.300
Schadevergoedingen	57.500	57.500	57.500		71.800	129.300
Opdrachten	13.105	21.251	21.251	98.006	351.534	470.791
Onderzoek en compensatie gemeenten en provincie	7.111	11.994	11.994	- 1.363	- 6.350	4.281
Werkbudget	5.994	9.257	9.257	15.369	- 5.116	19.510
Versterken				84.000		84.000
Interim-akkoord met Shell en Exxon					363.000	363.000
Bijdrage aan agentschappen	44.076	84.237	84.237	8.055	- 3.450	88.842
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	41.991	82.152	82.152	8.582	- 3.450	87.284
Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen	2.085	2.085	2.085	- 527		1.558
Bijdragen aan (inter)nationale organisaties	0	0	0	4.000	- 1.850	2.150
Organisatie- en programmabudget (T)IVO				4.000	- 1.850	2.150
Ontvangsten	1.749.491	1.720.797	1.720.797	- 314.792	- 300.895	1.105.110
Schadevergoedingen	57.500	62.800	62.800		35.905	98.705
Uitvoeringskosten Schade	41.991	107.997	107.997	5.208	- 36.800	76.405
Aardgasbaten	1.650.000	1.550.000	1.550.000	- 470.000	- 300.000	780.000
Bijdrage aan Nationaal Programma Groningen				150.000		150.000

Toelichting op de verplichtingen en uitgaven

Uitgaven

Subsidies

Verduurzamingsopgave (plafond relevante uitgaven)

In 2019 is de versterking nog onvoldoende op snelheid waardoor er nog zeer beperkt subsidieaanvragen zijn geweest voor de regeling duurzaamheid in combinatie met versterking.

Bijdrage aan Nationaal Programma Groningen

De bijdrage aan het Nationaal Programma Groningen kan in 2019 door de regio niet volledig omgezet worden in kansrijke projecten omdat er onvoldoende projecten zijn ingediend. De raming wordt daarom met € 45 mln verlaagd. Dit budget blijft meerjarig beschikbaar.

In het kader van de aanpak gezondheidsgevolgen aardbevingen stelt het Rijk een additioneel bedrag van € 5,4 mln beschikbaar voor sociale en emotionele ondersteuning (o.b.v. GGD rapport), voor een periode van twee jaar, uit zowel landelijke als regionale middelen. De kosten worden 50/50 verdeeld over NPG (regio) en het Rijk. Dat betekent: € 2,7 mln voor het Rijk, € 2,7 mln voor NPG (regio). Uit het NPG 2018 is € 0,8 mln al eerder beschikbaar gesteld voor aardbevingscoaches. Dus moet er uit NPG (regio) nog € 1,9 mln worden gedekt. Hiervan wordt bij Najaarsnota vanuit het Nationaal Programma Groningen € 1,9 mln beschikbaar gesteld.

Inkomensoverdrachten

Schadevergoedingen

De raming van de schadebetalingen voor Groningen wordt bij Najaarsnota verhoogd. De verwachte stijging van de uitgaven komt voornamelijk door de stuwmeerregeling en versnellingen van de Tijdelijke commissie mijnbouw Groningen (TCMG).

Opdrachten

Interim-akkoord met Shell en Exxon

Opbouw bruto bedrag

In het Interim Akkoord met Shell en Exxon is vastgelegd dat NAM een vergoeding krijgt voor de gewijzigde inzet van gasopslag Norg en een voorlopig bedrag van € 90 mln netto. Dit bedrag wordt verrekend zodra er definitieve afspraken zijn gemaakt. Gegeven de wettelijke bepalingen en de overeenkomsten ten aanzien van het Gasgebouw, vereist dit een brutering van het genoemde bedrag.

Volgens de Mijnbouwwet draagt NAM een winstaandeel af aan de Nederlandse Staat. Verder draagt de NAM vennootschapsbelasting af. De totale omvang van deze twee elementen is € 90 mln. Dit betekent dat NAM een vergoeding van € 180 mln moet ontvangen om uiteindelijk € 90 mln netto over te houden.

De betaling van het voorlopig bedrag hangt samen met de inzet van Norg en de versnelde sluiting van het Groningenveld. De Overeenkomst van Samenwerking (1963)¹ bepaalt dat EBN voor 40% deelneemt in alle baten en lasten van het Groningenveld. Op basis hiervan moet EBN ook een vergoeding ontvangen, naar rato van de economische verhoudingen (60% NAM, 40% EBN). Wanneer NAM € 180 mln ontvangt, dient EBN een bedrag van € 120 mln te ontvangen. Dat brengt het totaal op € 300 mln. Over dit bedrag moet 21% btw in rekening worden gebracht, waardoor het totaalbedrag uitkomt op bruto € 363 mln.

Terugvloei naar staatskas

Van het totaalbedrag van € 363 mln komt € 273 mln weer terug naar de staatskas. € 63 mln btw wordt afgedragen aan de Belastingdienst. De vergoeding voor EBN (à € 120 mln) komt in twee delen terug: € 30 mln wordt als vennootschapsbelasting afgedragen aan de Belastingdienst en het resterende bedrag (€ 90 mln) wordt uitgekeerd aan het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Van de betaling aan NAM (à € 180 mln) wordt de helft afgedragen: een winstaandeel met een omvang van € 60 mln aan het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en € 30 mln vennootschapsbelasting aan de Belastingdienst. Op die manier houdt NAM een voorlopig bedrag over van netto € 90 mln.

Niet-relevant voor uitgavenkader

Het volledige bedrag wordt beschouwd als niet-relevant voor het uitgavenkader. Het nettobedrag van € 90 mln betekent wel een belasting van het EMU-saldo.

Tabel 17 Interim-akkoord Shell en Exxon (Bedragen x € 1 mln)

Totaal	363
– BTW	63
– Bedrag excl. btw	300
Toekomend aan EBN (40%)	120
– Vennootschapsbelasting	30
– Winstafdracht aan EZK	90
Toekomend aan NAM (60%)	180
– Waarvan winstaandeel voor EZK	60
– Vennootschapsbelasting	30
– Voorlopig bedrag netto	90

Ontvangsten

Schadevergoedingen

Op 13 juni 2019 is de stuwmeerregeling opengesteld door de TCMG. De uitgaven voor de schadebetalingen die vallen onder de stuwmeerregeling waren niet eerder begroot. Daardoor worden de uitgaven voor schadebetalingen in 2019 hoger dan gepland. Daar staan ook hogere ontvangsten van NAM tegenover.

Uitvoeringskosten schade

De uitvoeringskosten voor de schadebetalingen die samenhangen met de stuwmeerregeling zijn lager in vergelijking met de reguliere schadeafhandeling. Daarnaast waren de uitvoeringskosten in 2018 lager dan gepland waardoor er nog een bedrag beschikbaar was uit 2018 wat ingezet is voor

¹ Bijlage bij Kamerbrief 25 juni 2018 ([Kamerstuk 33 529, nr. 493](#))

de uitvoeringskosten in 2019. In totaliteit vallen daardoor in 2019 de uitvoeringskosten voor RVO ter ondersteuning van de TCMG lager uit dan oorspronkelijk geraamd. Daar staan ook lagere ontvangsten van NAM tegenover.

Aardgasbaten

Versterking eigen vermogen Energie Bedrijf Nederland (EBN)

Het eigen vermogen van EBN wordt in 2019 eenmalig met € 450 mln versterkt. Dit vindt plaats door een lagere dividendafdracht aan de Staat. Dit geeft EBN een robuustere buffer voor de afnemende inkomsten door de afbouw van de Groningen gaswinning en hoge verplichtingen voor aardbevingsschade- en opruimkosten. Tot voor kort had EBN slechts een solvabiliteit van 4,5%, deze bedraagt nu 12,5%.

Verhoging aardgasbaten interim-akkoord

Deze mutatie bestaat uit de winstafdrachten van EBN (€ 90 mln) en NAM (€ 60 mln) in het kader van het interim-akkoord met Shell en Exxon over de snellere beëindiging van de Groninger gaswinning.

Meerjarige overzichtstabel Groningen

Aansluitend een meerjarige overzichtstabel met alle middelen van het Rijk bestemd voor Groningen, verdeeld over de begroting van de departementen en het decentrale budget.

Tabel 18 Meerjarige overzichtstabel Groningen (Bedragen x € 1.000)							
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal
Begroting departementen							
Begroting EZK	860.598	166.077	166.076	13.746			1.206.497
Begroting OCW	4.000	4.500	4.500				13.000
Begroting BZK	1.119	111.148	109.774	45.602	40.848	39.540	348.031
Budget Decentraal							
Nationaal Programma Groningen via Gemeentefonds	4.600						4.600
Totaal	870.317	281.725	280.350	59.348	40.848	39.540	1.572.128

4 De niet-beleidsartikelen

4.1 Artikel 40 Apparaat Kerndepartement

Tabel 19 Apparaatsuitgaven Kerndepartement (Bedragen x € 1.000)						
	Vastgestelde begroting (1)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (2)	Stand incidentele suppletoire begroting (3)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (4)		Stand 2 ^e suppletoire begroting (5)= (3+4)
				Mutaties Miljoenennota 2020	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
Verplichtingen	278.382	287.971	287.971	31.428	– 10.311	309.088
Uitgaven	278.382	287.971	287.971	31.428	– 10.311	309.088
Personele uitgaven	190.251	193.449	193.449	29.216	– 5.393	217.272
- waarvan eigen personeel	165.146	168.382	168.382	– 384	9.192	177.190
- waarvan inhuur externen	7.607	7.353	7.353	13.417	134	20.904
- waarvan overige personele uitgaven	17.498	17.714	17.714	16.183	– 14.719	19.178
Materiële uitgaven	88.131	94.522	94.522	2.212	– 4.918	91.816
- waarvan ICT	20.278	20.278	20.278	1.363	– 3.998	17.643
- waarvan bijdrage aan SSO's (exclusief DICTU)	15.738	15.770	15.770	– 2.017		13.753
- waarvan DICTU	26.285	29.011	29.011	– 943	859	28.927
- waarvan overige materiële uitgaven	25.830	29.463	29.463	3.809	– 1.779	31.493
Ontvangsten	25.426	25.426	25.426	0	– 455	24.971
- waarvan ACM	18.134	18.134	18.134		– 455	17.679
- waarvan SoDM	3.150	3.150	3.150			3.150
- waarvan CPB	1.643	1.643	1.643			1.643
- waarvan kerndepartement	2.499	2.499	2.499			2.499

Toelichting op de verplichtingen en uitgaven

Personele uitgaven

De raming van de personele uitgaven wordt verlaagd met € 5,4 mln onder andere op grond van :

- Lagere uitgaven vanuit in het verleden ingehouden middelen voor loon- en prijsbijstellingen en geparkeerde overhevelingen à € 16,5 mln. Incidenteel komt het voor dat EZK loon- en prijsbijstellingen niet uitkeert aan dienstonderdelen, om tegenvallers op latere momenten op te kunnen vangen. De middelen die vanwege de lagere uitgaven à € 16,5 mln beschikbaar zijn gekomen, worden aangewend voor het tekort opgelopen door terugbetalingen van ACM-boetes op artikel 1.
- Hogere personele uitgaven voor de Nationaal Coördinator Groningen (€ 5 mln). Deze middelen zijn overgekomen vanuit het onderzoeksbudget NCG op artikel 5.
- Extra personeelsuitgaven die gedekt worden door lenW voor de kosten van het toezicht dat de ACM uitoefent op de vervoerssectoren spoor, loodsen, luchtvaart en personen (€ 2,3 mln).
- Een verhoging van € 2,5 mln voor de personele budgetten van de directie Bedrijfsvoering vanwege aan de herinrichting gerelateerde aanpassingen.
- Extra personele uitgaven voor de voorbereiding op de enquête Tweede Kamer over gaswinning Groningen (€ 0,5 mln).

Materiele uitgaven

De raming voor de materiele uitgaven wordt verlaagd met € 4,9 mln op grond van:

- Lagere uitgaven aan ICT-ontwikkeling en de met LNV gedeelde dienst-onderdelen (€ 7 mln). Deze vrijgekomen middelen worden onder andere aangewend voor het tekort dat opgelopen is door terugbetalingen van ACM-boetes en tegenvallende ACM-boeteontvangsten op artikel 1.
- Overhevelingen van de EZK-begroting naar de Shared-Service Organisatie FMHaaglanden (€ 2,1 mln).
- Een verhoging van het materieel budget van de NCG met € 4 mln. Deze middelen zijn overgeheveld uit het werkbudget NCG op artikel 5.

Toelichting op de ontvangsten

Er is € 0,5 mln afgeboekt bij het ontvangstenbudget, omdat er minder ontvangsten worden verwacht voor de bijdrage aan de ACM uit de markt van de sectoren energie, telecommunicatie, vervoer en post.

4.2 Artikel 41 Nog onverdeeld

Tabel 20 Nog onverdeeld (Bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (1)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (2)	Stand incidentele suppletoire begroting (3)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (4)		Stand 2 ^e suppletoire begroting (5)= (3+4)
				Mutaties Miljoe- nennota 2020	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
Verplichtingen	0	46.951	46.951	- 46.951	0	0
Uitgaven	0	46.951	46.951	- 46.951	0	0
Loonbijstelling		20.398	20.398	- 20.398		0
Prijsbijstelling		25.210	25.210	- 25.210		0
Onvoorzien		1.343	1.343	- 1.343		0
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0

Toelichting op de verplichtingen en uitgaven

Er zijn geen mutaties bij het artikel «Nog onverdeeld».